

2022-09-20

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: KFKS 2022-00688

Remiss - En modell för att mäta och belöna progression inom sfi (SOU 2022:17)

Yttrande till utbildningsdepartementet

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen fatta följande beslut.

1. Kommunstyrelsen antar föreslaget yttrande enligt bilaga 4 till tjänsteskrivelsen daterad den 20 september 2022.
2. Kommunstyrelsen förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Sammanfattning

Utredningen har haft i uppdrag att föreslå hur en ersättning till utbildningsanordnare för kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi) som baseras på uppnådda språkresultat, en s.k. sfi-peng, kan utformas. Syftet med en sådan ersättning ska vara att stimulera och ge utbildningsanordnare stärkta incitament att verka för en större måluppfyllelse för eleverna, så att resultaten och genomströmningen i sfi förbättras.

Utredningen föreslår bl.a. att ett nytt bedömningsinstrument utvecklas som kan användas som såväl progressionstest som lärverktyg. Ersättningen ska sedan betalas ut till utbildningsanordnarna genom ett statsbidrag som baseras på resultatet från progressionstestet efter att det har justerats utifrån en mervärdesmodell.

Utbildningsanordnarna ska använda bidraget till insatser de själva har identifierat kan öka elevernas måluppfyllelse.

Ärendet

Utredningen har överlämnat betänkandet SOU: 2022:17 En modell för att mäta och belöna progression inom sfi till regeringen. En sammanfattning av betänkandet framgår av bilaga 1 till tjänsteskrivelsen. Betänkandet är ute på remiss till och med den 24 oktober 2022. Nacka kommun är remissinstans och har möjlighet att lämna synpunkter.

Ärendet har behandlats på arbets- och företagsnämndens sammanträde den 28 september 2022, § 46. Arbets- och företagsnämnden beslutade att överlämna synpunkter till kommunstyrelsen gällande remissen. Arbets- och företagsnämndens synpunkter framgår av bilaga 3 till denna tjänsteskrivelse.

Innehållet i remissen i korthet

Utredningen har fått i uppdrag att föreslå hur en ersättning till utbildningsanordnare för kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi) som baseras på uppnådda språkresultat, en s.k. sfi-peng, kan utformas. Syftet med en sådan ersättning ska vara att stimulera och ge utbildningsanordnare stärkta incitament att verka för en större måluppfyllelse för eleverna, så att resultaten och genomströmningen i sfi förbättras.

Utredningens förslag i korthet

Nedan anges utredningens förslag i korthet. En utförligare redogörelse finns bl.a. i sammanfattningen av betänkandet (bilaga 1 till denna tjänsteskrivelse).

- Progressionstest med delvis automatiserad bedömning
Utredningen föreslår att ett nytt bedömningsinstrument utvecklas som kan användas som såväl progressionstest som lärverktyg. Eftersom den digitala kompetensen varierar bland sfi-elever och i många fall kan vara låg måste progressionstestet kombineras med ett digitalt lärverktyg för att eleverna ska få möjlighet att bekanta sig med det digitala formatet. Progressionstestet föreslås vara obligatoriskt att delta i för alla sfi-elever men rektor ska kunna besluta att en elev inte behöver delta om det finns särskilda skäl.
- Bedömningscentrum
Utredningen föreslår att det inrättas ett bedömningscentrum vid lämpligt lärosäte som ansvarar för framtagning och utveckling av bedömningsinstrumentet.
- Huvudmannen ansvarar för progressionstestet men lärare bestämmer när eleven ska göra testet
Utredningen föreslår att huvudmannen för utbildningen ansvarar för att progressionstest genomförs. En bestämmelse om detta ska i så fall införas i skollagen. Utredningen anser att det är lämpligast att ge Skolverket ett bemyndigande att meddela de föreskrifter om progressionstest som behövs för att få ett rättssäkert genomförande och för att säkerställa likabehandling.
- Mervärdesmodell
För att åstadkomma en legitim ersättningsmodell som följer direktivets andemening föreslås en mervärdesmodell. En mervärdesmodell skapar ett justerat kunskapsmått som mäter en utbildningsanordnares bidrag till språkprogressionen givet en viss sammansättning av elever och andra omständigheter utanför utbildningsanordnarens kontroll. Syftet med justerade mått eller mervärdesmått är att med hjälp av statistiska modeller skatta en viss utbildningsanordnares bidrag till kunskapsresultaten genom att justera för faktorer utanför utbildningsanordnarens kontroll. Statistiska centralbyrån (SCB) föreslås ansvara för mervärdesbedömningen årligen.

- Ersättningsmodell
Ersättningen, kallad sfi-peng, föreslås betalas ut utöver befintlig finansiering av sfi. Utredningen föreslår att potten för den rörliga ersättningen ska motsvara en procent av de totala kostnaderna för sfi-utbildning i riket. Den rörliga ersättningen bestäms av en anordnares position i rankingen som mervärden ger upphov till. En utbildningsanordnare som har ett högre mervärde ska få minst lika mycket ersättning som en utbildningsanordnare som har ett lägre mervärde per heltidsstuderande elev. Utredningen föreslår en ersättningsmodell som innebär att starkast incitament till förbättring ges till utbildningsanordnare med låga mervärden, men att ersättningen per heltidsstuderande elev ändå är högre men konstant för anordnare med höga mervärden. Ersättningen ska betalas ut till utbildningsanordnarna genom ett statsbidrag och baseras på resultatet från progressionstestet efter att det har justerats utifrån mervärdesmodellen. Utbildningsanordnarna ska använda bidraget till insatser de själva har identifierat kan öka elevernas måluppfyllelse.
- Implementering
Implementering av systemet har tre faser bestående av uppbyggnad av bedömningsinstrument vilket föreslås ske under åren 2023-2024, försöksverksamhet och utvärderingsperiod under åren 2025-2027 samt ett fullt genomförande från 2028 om utvärderingen faller ut väl.

Juridik- och kanslistabens bedömning och förslag till yttrande

Juridik- och kanslistaben har tagit del av arbets- och företagsnämndens synpunkter och delar deras bedömning.

I likhet med arbets- och företagsnämnden anser juridik- och kanslistaben att förslagen i betänkandet bör avstyrkas i sin helhet. Utredningens förslag utgör ett komplicerat system för resultatbaserad ersättning till anordnarna. Juridik- och kanslistaben bedömer att förslagen inte kommer att lösa grundproblemen med låg andel behöriga lärare och lång genomströmningstid.

I likhet med arbets- och företagsnämnden anser juridik- och kanslistaben i stället att Skolverkets uppdrag att digitalisera de nationella proven även ska omfatta svenska för invandrare, att nationella prov även utformas för A-kursen¹, att SCB ska få i uppdrag att

---

¹ Den kommunala vuxenutbildningen i svenska för invandrare består av tre olika studievägar, 1, 2 och 3 samt fyra olika kurser, A, B, C och D. Det är endast elever som studerar på kurserna B, C och D som genomför nationella prov.

utforma en mervärdesmodell som utifrån resultaten på de nationella proven mäter elevernas progression samt att flera av KLIVA-utredningens² förslag realiserar.

Ekonomiska konsekvenser

Juridik- och kanslistabens förslag till yttrande innebär inte några ekonomiska konsekvenser för Nacka kommun eftersom förslaget är att kommunen avstyrker utredningens samtliga förslag.

Om utredningens förslag skulle genomföras skulle Nacka kommun få ta del av sfi-pengen som i så fall ska användas till insatser som kommunen själv har identifierat kan öka måluppfyllelsen för eleverna inom sfi. Det skulle då också uppstå kostnader för kommunen som huvudman för genomförandet av progressionstesterna (bl.a. testledare, lokaler samt administration). Utredningens förslag är dock att huvudmännen ska ersättas genom en ökning av det generella statsbidraget motsvarande hela kostnaden. Detta scenario innebär således inte några negativa ekonomiska konsekvenser för Nacka kommun.

Konsekvenser för barn

När kraven på att nyanlända ska delta aktivt i samhället och arbetslivet ökar utgör sfi en mycket viktig del i nyanländas integration i samhället. En välfungerande sfi-verksamhet är därför av avgörande betydelse för nyanlända vuxna men även för barnen som får ta del av de positiva aspekterna av att närstående vuxna integreras i samhället.

Bilagor

1. Sammanfattning av SOU 2022:17. För det fullständiga betänkandet se [En modell för att mäta och belöna progression inom sfi - Regeringen.se](#)
2. Protokollsutdrag arbets- och företagsnämnden den 28 september 2022, § 46
3. Arbets- och företagsnämndens synpunkter
4. Förslag till yttrande

---

² KLIVA-utredningen (SOU 2020:66 Stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andra språk) hade i uppdrag att utreda behovet av förändringar när det gäller sfi och sfi i kombination med annan utbildning inom kommunal vuxenutbildning. I uppdraget ingick bl.a. att analysera förutsättningarna för att sfi-elever ska kunna erbjudas en utbildning av god kvalitet som motsvarar elevernas behov och förutsättningar samt att förbättra genomströmningen inom sfi och underlätta övergången till och kombinationen med annan utbildning.

Christopher Arontaus
Tf. kanslichef
Juridik- och kanslistaben

Julia Tham
Utredare
Juridik och kanslistaben